

Република Македонија
НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ

Republika e Maqedonisë
AVOKATI I POPULLIT

O M B U D S M A N
Republic of Macedonia

ПОСЕБЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ПОСЕТАТА НА ПРИФАТНИОТ ЦЕНТАР ЗА
БАРАТЕЛИ НА АЗИЛ

август 2017 година, Скопје

1. ПОДАТОЦИ ЗА ПОСЕТА НА ПРИФАТНИОТ ЦЕНТАР ЗА БАРАТЕЛИ НА АЗИЛ ВО ВИЗБЕГОВО

ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ПОСЕТАТА

УСТАНОВА	<i>ЈУ за сместување на лица баратели на азил „Прифатен центар за баратели на азил“ Скопје</i>
ВРЕМЕ НА ПОСЕТАТА	<i>28 јули 2017 од 08:30 до 13:30 часот</i>
ЦЕЛ НА ПОСЕТАТА	<i>Идентификување на можни ризици заради спречување на тортура или друг вид на сурово, нечовечно или понижувачко постапување или казнување, во рамки на мандатот и надлежностите кои произлегуваат од Факултативниот протокол кон Конвенцијата против тортура и друго свирепо, нечовечно и понижувачко постапување или казнување и Законот за народниот правобранител.</i>
ВИД НА ПОСЕТА	<i>Редовна ненајавена посета</i>
ПОСЕТАТА Е РЕАЛИЗИРАНА ОД	<i>Народниот Правобранител - Национален превентивен механизам (НПМ)-</i>

СОРАБОТКА НА СЛУЖБЕНИТЕ ЛИЦА СО ТИМОТ НА НПМ

Тимот на НПМ наиде на добра соработка и кооперативност од страна на службените лица вработени во Прифатниот центар, кои овозможија непречен пристап до сите простории и инсталации и увид во бараната документација.

2. ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА УСТАНОВАТА

Согласно Одлуката за основање на јавна установа за сместување на лица баратели на право на азил на Владата на РМ бр.19-5620/1 („Службен весник на РМ“ бр.122/2007), дејноста на Прифатниот центар е да обезбеди сместување, исхрана, услуги на социјална работа, културно-забавни и рекреативни активности и други услуги, согласно со минимум стандардите за прифат на баратели на азил, утврдени со меѓународни акти, ратификувани согласно Уставот на Република Македонија.

Од разговорот со в.д. директорот на Установата, тимот на Националниот превентивен механизам констатира дека согласно актот за систематизација и организација на работните места вкупниот број на вработени е предвидено да биде 18, додека актуелниот број на вработени лица во Центарот изнесува 13. Во оваа смисла беше истакнато дека недостасува еден архивар, еден готвач, еден хигиеничар и двајца чувари. Тимот на Националниот превентивен механизам, исто така, доби информација дека во систематизацијата на работни места не се предвидени работни места за социјален работник и правник и покрај потребата од ваков кадар, со оглед на видот и карактерот на дејноста што ја обавува овој Центар.

Во рамки на Прифатниот центар, врз основа на склучени меморандуми со Министерството за труд и социјална политика, свои канцеларии имаат и Македонското здружение на млади правници, Меѓународната организација за миграции, Здружението за акција против насилство и трговија со луѓе Отворена порта – Ла страда и Језуитската служба за бегалци, кои преку свои претставници, заеднички и во координација со надлежните во Центарот, учествуваат и помагаат во остварување на предвидените активности во Центарот (правно информирање и советување, психосоцијална подршка, образовно-едукативни активности и сл.).

3. БРОЈНА СОСТОЈБА

За време на посетата во Прифатниот центар беа сместени вкупно 7 баратели на азил, од кои 5 мажи, 1 жена и 1 дете (придружувано од родител).

4. МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ

При извршената обиколка на дворното место, тимот на Националниот превентивен механизам забележа дека надворешната ограда на Прифатниот центар е оштетена на неколку места. Оштетувањата се во делот на оградата што се наоѓа непосредно до зградата со социјални станови во коишто се сместени бегалците од косовската бегалска криза и на истите им овозможува непречено и без да бидат регистрирани или на било кој начин евидентирани да влегуваат во кругот на Центарот. Во оваа смисла, барателите на азил со коишто беше разговарано истакнаа дека лицата коишто се сместени во социјалните станови секојдневно влегуваат во кругот на Центарот, многу често во вечерните часови ги вознемируваат или им досадуваат (што некогаш доведува и до меѓусебни карананци или слични инцидентни ситуации), а во дел од овие лица се сомневаат

и дека им земале (украле) дел од облеката што ја имале оставено да се суши на прозорите од своите простории.

Во кругот на Центарот има повеќе спортско-рекреативни терени и катичња наменети за барателите на азил, од кои повеќето се наоѓаат во добра состојба и се функционални, но има неколку справи и лулашки коишто се оштетени и потребно е да се поправат. Во дворното место на повеќе места има поставено и средства за одмор, односно клупи и масички.

Тимот на Националниот превентивен механизам изврши увид и во сместувачките капацитети во Центарот, кои поради малиот број баратели на азил се во голема мера празни.

Куќните правила и информации за лицата сместени во Центарот предвидуваат дека барателите на азил веднаш по нивното прифаќање се сместуваат 3-5 дена во карантинска просторија додека да им се спроведе медицински преглед и се добијат резултатите од истиот, но и покрај тоа тимот на Националниот превентивен механизам констатира дека во Центарот нема посебна карантинска просторија.

Националниот превентивен механизам при извршениот увид во просториите наменети за сместување на баратели за азил констатира дека кваките од влезните врати на скоро сите простории беа извадени, а исто така констатира и дека бројот на кревети во една просторија е многу поголем од капацитетот на просторијата согласно конкретната квадратура. Покрај ова, во повеќе простории беше забележан и друг оштетен инвентар, а во просториите што се наоѓаат на горниот кат (објектите во коишто се наоѓаат просториите се со приземје и прв кат) беа забележани траги од прокапување на таванот, како и влага и мувла на ѕидовите околу прозорите.

Во оваа смисла, Националниот превентивен механизам препорачува во просториите за сместување да се извршат поправки на оштетениот инвентар, доколку е потребно да се изврши санација на кровната конструкција и бројот на кревети во една просторија да биде во согласност со минимум предвидените стандарди за квадратура по лице (4m² по лице), со можност во една просторија да не се сместуваат повеќе од 5 лица истовремено.

5. ИСХРАНА

Националниот превентивен механизам, како и за време на претходно спроведените посети, констатира дека квалитетот и квантитетот на храната не е на соодветното ниво, а во оваа смисла голем број на забелешки беа упатени и од самите баратели на азил.

Храната во Прифатниот центар се обезбедува преку приватна фирма со која е склучен посебен договор. Со оглед на големиот број поплаки, тимот на Националниот превентивен механизам изврши увид и во испратниците за доставената храна во изминатиот период при што беше констатирано дека истата е еднолична, најчесто конзервирана, зеленчукот е многу малку застапен, а овошје и млеко скоро и да нема.

Листа на јадења за 5 дена денови според доставените приемници					
оброк	17.06.2017	18.06.2017	19.06.2017	20.06.2017	21.06.2017
Доручек	Мармалад и маргарин	Сирење	Еурокрем	Кашкавал	Кремвишли
Ручек	Леб и месен нарезак	Леб и пилешки нарезак	Леб и чорбест грав, салата и сок	Леб, пире со плескавица и салата	Леб, грашок со стек и десерт
Вечера	Салама	Кашкавал	Паштета	Нарезак	Еурокрем

6. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Здравствената заштита и пружањето на основни здравствени услуги на барателите на азил сместни во Центар се обезбедува преку ангажирање на лекар од приватна здравствена установа, којшто е присутен во Центарот два пати

неделно. Националниот превентивен механизам смета дека е неопходно поголемо присуство на лекар во Центарот и истовремено препорачува на сите новопримени баратели на азил да им се врши лекарски преглед во рок 24 часа од приемот во Центарот, а доколку барателот на азил е примен во установата за време на државен празник или викенд, лекарскиот преглед да се изврши првиот нареден работен ден по приемот. Покрај стандардните лекарски прегледи, доколку е можно, потребно е да се вршат и други редовни испитувања (на крв и слично) и скрининг тестови заради идентификување на рани знаци за одредено заболување, пореметување или заразна болест.

7. ПОСТАПКА СО НЕПРИДРУЖУВАНИ ДЕЦА БАРАТЕЛИ НА АЗИЛ

За време на посетата во Центарот немаше сместено непридружувани деца баратели на азил, но во случаите кога се сместуваат непридружувани деца на истите им се назначува старател од Центарот за социјални работи. Со оглед дека назначените старатели не се постојано присутни во Центарот и вршат дополнителни работни обврски, Националниот превентивен механизам смета дека е потребно Центарот за социјални работи во случаите кога има непридружувано дете да назначи посебен старател којшто би бил постојано присутен во Центарот и во контакт со детето.

8. ОБРАЗОВНО ЕДУКАТИВНИ, КУЛТУРНО-ЗАБАВНИ И РЕКРЕАТИВНИ АКТИВНОСТИ

Во рамки на Прифатниот центар се организираат образовно едукативни, културно-забавни и рекреативни активности, најчесто од страна невладините и меѓународните организации и истите се наменети како за помладите, така и за повозрасните.

Во оваа смисла за децата од 6-16 години секојдневно се организираат часови по изучување на македонски јазик, англиски, математика, природни науки, граѓанско општество и сл., а исто така и за повозрасните се организираат часови за изучување јазици (македонски, англиски и арапски) и најразлични креативни работилници и спортски активности (пинг-понг, пикадо, фудбал и сл.).

КОНСТАТАЦИИ:

1. Во актот за систематизација и организација на работните места во Прифатниот центар за баратели на азил не се предвидени работни места за социјален работник и правник и покрај потребата од ваков кадар, со оглед на видот и карактерот на дејноста што ја обавува овој Центар.
2. Оштетувањата на надворешната ограда на Центарот овозможува неповикани лица непречено да влегуваат во кругот на установата, без да бидат регистрирани или на било кој начин евидентирани.
3. Извадени кваки од надворешните врати, оштетен инвентар и прекубројност на кревети во дел од просториите за сместување на баратели за азил.
4. Храната што им се дели на барателите на азил не е на соодветно ниво, ниту по квалитет, ниту по квантитет.
5. Во Прифатниот центар нема посебна карантинска просторија.
6. Присуството на лекар само два пати неделно во Прифатниот центар е недоволно за остварување на здравствена заштита на барателите на азил.

ПРЕПОРАКИ:

- до управата на Прифатниот центар и Министерството за труд и социјална политика

1. Во актот за систематизација и организација на работни места во Прифатниот центар да се предвиди работно место за социјален работник и правник.

- до Прифатниот центар

1. Да се изврши санација во делот на надворешната ограда на Центарот којшто е оштетен.
2. Да се изврши поправка на оштетениот инвентар во сместувачките капацитети и бројот на кревети во една просторија да биде во согласност со минимум предвидените стандарди за квадратура по лице (4m² по лице), со можност во една просторија да не се сместуваат повеќе од 5 лица истовремено.
3. Преземање на итни мерки за подобрување на квалитетот и квантитетот на храната што им се дели на барателите на азил.
4. Да се приспособи посебна карантинска просторија.
5. Да се обезбеди поголемо присуство на лекар во Центарот и задолжително вршење на медицински прегледи на сите нови баратели на азил во рок 24 часа од приемот во Центарот, а доколку барателот на азил е примен во установата за време на државен празник или викенд, лекарскиот преглед да се изврши првиот нареден работен ден по приемот.

НАРОДЕН ПРАВОБРАНИТЕЛ

Иџет Мемети